

Fakty dotyczące nauki zdalnej

Doświadczenie dwóch lat pandemii i w związku z tym narzucenie prawie półtorarocznego zdalnego nauczania na uczniów i studentów przyczyniło się do degradacji poziomu nauczania, zniszczenia odporności psychicznej i fizycznej dzieci i młodzieży izolowanych w domach, narażonych na inwazję ekranów. Wiele instytucji i organizacji krajowych oraz międzynarodowych udowodniło w swoich badaniach destrukcyjny wpływ izolacji społecznej na ciała, umysły i ducha młodego pokolenia.

Zawartość

Czas trwania nauczania on-line	1
Przygotowanie do zajęć on-line.....	2
Sposób realizacji zajęć	3
Skutki edukacyjne nauki zdalnej.....	4
Skutki psychiczne nauki zdalnej.....	4
Skutki społeczne nauczania <i>on-line</i>	5
Skuteczność nauki zdalnej w walce z pandemią	6
Świadectwa.....	7
Nauka zdalna w Prawie oświatowym.....	9
Materiały	11

Czas trwania nauczania on-line

Rok szkolny 2019/2020

Nauka zdalna rozpoczęła się Rozporządzeniem MEiN z 11 marca 2020 roku, zgodnie z którym szkoły i przedszkola **od 12 marca do 25 marca 2020 miały nie** prowadzić zajęć dydaktyczno-wychowawczych. Ostatecznie okres ten został wydłużony aż do końca roku szkolnego, czyli **do 26 czerwca 2020**.

Fakty dotyczące nauki zdalnej

Rok szkolny 2020/2021

W kolejnym roku szkolnym od 1 września 2020 wszyscy uczniowie rozpoczęli naukę stacjonarną; aby już **od 24 października 2020** r. uczniowie klas IV-VIII szkoły podstawowej oraz uczniowie szkół ponadpodstawowych (od 19 października 2020 r. uczniowie szkół ponadpodstawowych w strefie żółtej i czerwonej) do **16 maja 2021** r. kształcili się na odległość. Trwało to **7 miesięcy!** Od 17 maja 2021 r. do 30 maja 2021 r. klasy IV-VIII szkoły podstawowej i uczniowie szkół ponadpodstawowych – nauka w trybie hybrydowym. Od 31 maja 2021 r. uczniowie powrócili do regularnej nauki stacjonarnej.

Klasy I-III szkoły podstawowej realizowały naukę zdalną od 9 listopada 2020 r. do 17 stycznia 2021 r., a od 1 marca 2021 r. nastąpiło zróżnicowanie formy nauki klas I-III szkoły podstawowej w regionach: częściowo na odległość, częściowo hybrydowo. Od 3 maja br. klasy I-III szkoły podstawowej w całym kraju wróciły do nauki w trybie stacjonarnym.

W ciągu trwania roku szkolnego 2020/2021 w wybranych krajach europejskich czas trwania całkowitego lub częściowego zamknięcia szkół wahał się pomiędzy 0 (w Chorwacji, Hiszpanii, Islandii i Szwajcarii) a 34 tygodnie (Słowenia, **w Polsce niewiele krócej bo 29 tygodni**).

Rok szkolny 2021/2022

W trybie zdalnym szkoły funkcjonowały w okresie **od 20 grudnia 2021 r. do 9 stycznia 2022 r.**, z wyłączeniem przedszkoli, młodzieżowych ośrodków wychowawczych, młodzieżowych ośrodków socjoterapii, ośrodków rewalidacyjno-wychowawczych, specjalnych ośrodków wychowawczych, poradni psychologiczno-pedagogicznych, placówek oświatowo-wychowawczych.

W formie zdalnej **od 27 stycznia do 20 lutego 2022 r.** kształcili się także uczniowie klas V-VIII szkół podstawowych oraz wszystkich klas szkół ponadpodstawowych. Przedszkolaki i uczniowie klas I-IV szkół podstawowych kontynuowali w tym czasie naukę w trybie stacjonarnym.

W sumie

Niektórzy uczniowie w sumie byli objęci nauczaniem zdalnym **ponad 12 miesięcy!**

Przygotowanie do zajęć on-line

Ani uczniowie, ani nauczyciele, ani rodzice nie byli przygotowani do nauki w formie zdalnej. Wielu uczniów nie miało komputerów, kamerek, internetu, najczęściej w domu był jeden komputer na kilkoro dzieci. Uczniowie łączyli się więc przez telefony, które nie miały wszystkich funkcjonalności. Nie znali też platform, które były wykorzystywane. Pojawiały się też problemy lokalowe, jeśli rodzice pracowali w domu albo rodzina wielodzietna mieszkała w małym lokalu. Dzieci przesiadywały ponad 8 godzin przed komputerem, uzależniały się od gier i internetu.

Również nauczyciele nie byli przygotowani do innej pracy niż w klasie przy tablicy. Najczęściej pracowali na własnym sprzęcie w domu, który nie zawsze spełniał odpowiednie standardy, korzystali z własnego Internetu. Szkoła bowiem najczęściej nie dysponowała tyloma stanowiskami pracy przy komputerze lub tyloma laptopami. Duży kłopot był z uczeniem matematyki on-line, z rysowaniem

Fakty dotyczące nauki zdalnej

figur geometrycznych – potrzebne okazały się specjalne tablety z określonym oprogramowaniem. W absurdalny sposób realizowano nauczanie wychowania fizycznego. Niejasne też było, kto brał odpowiedzialność za ewentualne kontuzje: nauczyciel, który prowadzi zajęcia zdalnie czy jednak rodzic.

Raport NIK (<https://www.nik.gov.pl/plik/id,25380,vp,28141.pdf>) zauważa: niewystarczające wsparcie nauczycieli w doskonaleniu umiejętności wykorzystania nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych w nauczaniu zdalnym.

Sposób realizacji zajęć

W pierwszym okresie stanu epidemii nauka w większości skontrolowanych przez **Najwyższą Izbę Kontroli** (<https://www.nik.gov.pl/plik/id,25380,vp,28141.pdf>) szkół podstawowych odbywała się w oparciu o przekazywane za pośrednictwem dziennika elektronicznego materiały, co rekomendował minister edukacji, ale co trzecia skontrolowana przez NIK szkoła nie miała tego narzędzia w marcu 2020 roku.

Następnie stopniowo zaczęto wdrażać różnego rodzaju aplikacje internetowe (np. Facebook, Microsoft Teams, Messenger, Skype, Zoom) do prowadzenia lekcji online. Bywało, że uczeń musiał używać kilku różnych komunikatorów, bo nauczyciele w danej szkole korzystali z różnych urządzeń.

Moment, kiedy lekcje zaczęto prowadzić *on-line* w poszczególnych szkołach, a nawet etapach edukacyjnych był różny. Dużo lepiej w tym zakresie radziły sobie szkoły ponadpodstawowe.

Również odsetek lekcji w szkołach realizowany *on-line* był różny, choć należy zauważyć, iż w roku szkolnym 2020/2021 wzrósł w porównaniu z II półroczem roku szkolnego 2019/2020.

W poradniku dla szkół pt. „Kształcenie na odległość” **zobowiązano nauczycieli do niewpisywania w dziennikach lekcyjnych obecności uczniów na zajęciach**, co było niezgodne z § 8 ust. 3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 sierpnia 2017 r. w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji.

Bardzo często w trakcie lekcji prowadzonych zdalnie **uczniowie pozostawali w domu bez opieki osoby dorosłej**. Wynikało to z faktu, że wprowadzenie nauczania zdalnego nie wiąże się z zapewnieniem rodzicom możliwości pozostania w domu. Nauczyciele prowadzący zajęcia *on-line* nie mieli *de facto* żadnego wpływu na to, co uczniowie podczas tych zajęć robili. Sytuację tę pogorszył również fakt wydania przez kuratoria oświaty, zrozumiałego z perspektywy uczniów i rodziców, zarządzenia, żeby nie wymagać od uczniów włączania kamerek podczas lekcji.

Młodzi ludzie często wykorzystywali bowiem sytuację: wychodzili podczas lekcji z domu i łączyli się z boiska, ulicy, stadniny konnej i wielu innych miejsc (za pomocą telefonu); podczas lekcji m.in. brali kąpiel, gotowali, dziewczęta robiły *manicure* (wszystkie te sytuacje realnie miały miejsce podczas nauczania zdalnego); uczniowie narzekali na problemy techniczne, brak mikrofonu, zrywanie połączenia, żeby usprawiedliwić swój brak aktywności podczas zajęć i zajmować się czymś innym.

Co najbardziej niebezpieczne, często podczas lekcji grali w gry *on-line*, co prowadzi do poważnych uzależnień. Wielokrotnie korzystali również z „pomocy” osób trzecich podczas wykonywania zadań

Fakty dotyczące nauki zdalnej

podczas lekcji zdalnych czy nawet pisania sprawdzianów. I nikt nie miał nad tym kontroli: ani nauczyciele, ani nieobecni w domu, tylko przebywający w pracy rodzice.

Skutki edukacyjne nauki zdalnej

Raport Banku Światowego z lutego 2022 r.

(<https://documents1.worldbank.org/curated/en/711021644242392556/pdf/Learning-Recovery-after-COVID-19-in-Europe-and-Central-Asia-Policy-and-Practice.pdf>) wyraźnie wskazuje, że straty edukacyjne w krajach Europy spowodowane *lockdownem* w edukacji sięgają 1/3 rocznego okresu nauki, a Polska plasuje się na niechlubnym 15. miejscu daleko za Czechami, Rosją, Norwegią i Niemcami.

Częściej niż co dziesiąty nauczyciel (13% z 25 434), uczestniczący w badaniu kwestionariuszowym **Najwyższej Izby Kontroli**, zadeklarował brak lub niepełną realizację przyjętych programów nauczania. W latach 2020/21 nauczanie zdalne wg raportu NIK spowodowało niemożność realizowania obowiązku szkolnego przez część uczniów; • zwiększyło nierówności w procesie edukacji wynikające z wykluczenia cyfrowego uczniów ze względu na brak sprzętu, dostępu do szybkiego łącza internetowego czy wiedzy technicznej.

Z Raportu *Ordo Iuris* *Ograniczenia praw i wolności wprowadzone w Polsce w związku z epidemią COVID -19* (https://ordoiuris.pl/sites/default/files/inline-files/Raport_OI_Raport_OI_COVID_cz2_aspekty_zdrowotne_0.pdf, str. 13 i 36n) wynika, że straty edukacyjne (poziom wykształcenia) w wyniku upośledzenia funkcjonowania edukacji od marca 2020 r. do wiosny 2021 r. sięgają blisko 60%.

Znacznie obniżone zostały wymagania egzaminacyjne. Uczniowie czytali mniej lektur, musieli nauczyć się pisać wyłącznie rozprawkę i opowiadanie. Podczas **matury 2021 i 2022** egzamin odbył się tylko w części pisemnej z trzech przedmiotów obowiązkowych (język polski, matematyka, język obcy nowożytny). Maturzyści nie musieli (jak do tej pory) zdawać obowiązkowo przedmiotu dodatkowego na poziomie rozszerzonym.

Egzamin został przeprowadzony na podstawie wymagań egzaminacyjnych zawierających ograniczony zakres podstawy programowej, np. z matematyki: ograniczono wymagania dotyczące funkcji i graniastosłupów. Całkowicie zredukowano wymagania dotyczące brył obrotowych i wymagania z IV etapu edukacyjnego dotyczące ostrosłupów. Na maturze z języka polskiego obowiązywała mocno okrojona lista lektur (tylko 8 dłuższych).

Mimo tych udogodnień – jak podaje Centralna Komisja Egzaminacyjna, **liczba absolwentów szkół ponadpodstawowych, którzy nie zdali egzaminu maturalnego w terminie głównym** (maj/czerwiec) **wzrosła** z 19,5% w 2019 r. do 26% w 2020 r. i 25,5% w maju 2021 r. (<https://cke.gov.pl/wyniki-egzaminow/>).

Skutki psychiczne nauki zdalnej

Z raportu Fundacji Edukacji Zdrowotnej i Psychoterapii *Etat w sieci 2.0 Zdrowie psychiczne polskich nastolatków w nauce zdalnej* (<https://etatwsieci.pl/raport-2021/>) wyłania się bardzo niepokojący

Fakty dotyczące nauki zdalnej

obraz złego stanu zdrowia psychicznego polskich nastolatków w nauce zdalnej, większość badanych osób zupełnie nie radzi sobie z aktualną sytuacją:

- 43% badanych młodych ludzi w wieku 11-18 lat myśli o śmierci;
 - 75% badanych martwi się o przyszłość;
 - 62% nastolatków ma kłopoty ze snem;
 - 63% uczniów odczuwa brak efektywności swoich działań;
 - 70% czuje się bardziej nerwowymi i rozdrażnionymi niż wcześniej.
- Dzieci i młodzież rozpaczliwie domagają się uwagi dorosłych i przywrócenia możliwości stacjonarnej edukacji, oto kilka wypowiedzi uczniów zawartych w tym raporcie: „Oddajcie mi moje życie. Oddajcie mi szkołę. Oddajcie mi moje koleżanki i pasje.”, „Zdalne i izolacja odbierają nam najlepszy okres w życiu”, „Siedzę tyle przed komputerem, że nie mam życia, a teraz chcecie, byśmy siedzieli w domu w ferie. Wołałabym umrzeć na tego kowida [pisownia oryginalna – przyp. red.]”.

Tragiczne konsekwencje nauczania zdalnego potwierdza też przygotowany **na podstawie danych Komendy Głównej Policji Raport za lata 2012-2021: Zachowania samobójcze wśród dzieci i młodzieży** (<https://zwjr.pl/artykuly/raport-dotyczacy-zachowan-samobojczych-mlodziezy>). Dane Komendy Głównej Policji „za 2021 rok pokazują gwałtowny wzrost zachowań samobójczych wśród młodych osób. W 2021 roku 1496 dzieci i nastolatków poniżej 18. roku życia podjęło próbę samobójczą, aż 127 z tych prób zakończyło się śmiercią. W stosunku do 2020 roku jest to wzrost odpowiednio o 77% zachowań samobójczych oraz o 19% śmierci samobójczych”. Jak podkreśla Raport „**szczególnie niepokojący jest wzrost dotyczący podejmowania zachowań samobójczych w grupie dziewczynek. W 2021 roku KGP zarejestrowała wzrost o 101%**”.

Ordo Iuris stwierdza w swoim Raporcie (https://ordoiuris.pl/sites/default/files/inline-files/Raport_OI_Raport_OI_COVID_cz2_aspekty_zdrowotne_0.pdf), że kryzys w oświacie związany z narzuceniem zdalnego nauczania zwiększył zapaść w sferze zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży. Odnotowano znaczny wzrost wskaźnika nagłych wizyt u lekarzy spowodowanych kryzysem zdrowia psychicznego, **o 25% wzrósł odsetek dzieci myślących o samobójstwie, a o 75% wzrosła liczba prób samobójczych wśród dzieci poniżej 18 roku życia.**

Autorzy Raportu stwierdzają, że nie ma dobrego zamiennika dla stacjonarnej nauki, a zdalna edukacja dodatkowo pogłębia nierówności, zwłaszcza wśród społeczności o niskich zasobach, nie tylko związane z nauczaniem, ale także z bezpieczeństwem, dobrostanem, wsparciem społecznym i odżywianiem.

Skutki społeczne nauczania on-line

Z diagnozy Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę Negatywne doświadczenia młodzieży w trakcie pandemii. Raport z badań ilościowych

(<https://fdds.pl/Resources/Persistent/5/0/0/e/500e0774b0109a6892ce777b0d8595f528adea62/Negatywne-doswiadczenia-mlodziezy-w-trakcie-pandemii.-Raport-z-badan-ilosciowych-1.pdf>) można poznać skalę doświadczania przez młodzież różnego rodzaju przemocy i krzywdzenia w okresie zamknięcia szkół od 25 marca do czerwca 2020r.

Ponad co czwarty respondent (27,2%) w wieku 13-17 lat doświadczył w okresie od połowy marca do końca czerwca co najmniej jednej z badanych form krzywdzenia. 15,8% respondentów doświadczyło jednej, 6,2% – dwóch, a 5,2% co najmniej trzech form krzywdzenia. Krzywdzenia istotnie częściej doświadczały dziewczyny niż chłopcy (34,8% vs 19,9%) i starsze nastolatki w wieku 16-17 lat niż młodsze w wieku 13-15 lat (33,5% vs 23,2%).

W badanym okresie ponad co siódmy respondent (15%) doznał przemocy ze strony rówieśników, co dziewiąty (10,8%) ze strony bliskiej osoby dorosłej. Co 20 osoba (5,4%) była świadkiem przemocy wobec rodzica lub innego dziecka. Wykorzystywania seksualnego doświadczyło 10,2% respondentów, w tym 9,2% zostało wykorzystanych seksualnie bez kontaktu fizycznego, a 2,6% respondentów z kontaktem fizycznym.

Do tego dochodzi jeszcze cyberprzemoc, wyizolowanie społeczne, brak umiejętności nawiązywania kontaktów, rozpad więzi koleżeńskich i grupy klasowej.

Skuteczność nauki zdalnej w walce z pandemią

Korzystając z danych epidemiologicznych opartych na konkretnych przypadkach i literatury naukowej, w sprawozdaniu technicznym opublikowanym przez **Europejskie Centrum ds. Zapobiegania i Kontroli Chorób (ECDC) w sierpniu 2020** r. stwierdzono, że przenoszenie wirusa z dziecka na dziecko w szkołach jest rzadkie, zwłaszcza w przedszkolu i szkole podstawowej. ECDC zauważyło, że dowody obserwacyjne wskazują, że ponowne otwieranie szkół nie spowodowało znaczącego rozprzestrzenienia się społeczności, ale przyznało, że może być trudno wykryć ogniska zakaźne w szkołach, biorąc pod uwagę względny brak objawów u dzieci.

Liczne badania międzynarodowe wykazały, że dzieci rzadziej zarażają dorosłych lub inne dzieci, a większość infekcji SARS-CoV-2 wśród dzieci ma łagodny przebieg i dochodzi do nich w domu lub w społeczności, a nie w szkole.

Dr n. med. Piotr Witczak (immunolog, biolog medyczny) na podstawie kwerendy blisko 100 badań naukowych z całego świata stwierdza: „Szereg publikacji wskazuje na niską transmisję SARS-CoV-2 w placówkach edukacyjnych i rekomenduje pozostawienie szkół otwartych w okresie pandemii COVID-19. Wskazuje się również, że dzieci i młodzież nie są głównymi motorami rozprzestrzeniania się koronawirusa, a transmisja z dziecka na dziecko jest szczególnie rzadka”. (P. Witczak, *Ocena zasadności zamykania szkół w okresie pandemii COVID-19*). Naukowiec podaje wiele przykładów z całego świata, które potwierdzają, że zamknięcie szkół nie spowodowało znaczącego spadku transmisji koronawirusa. Wspomina między innymi, że „w Szwecji, gdzie szkoły na ogół pozostawały otwarte i maski nie były wymagane, zgony dzieci w wieku 1-16 lat były statystycznie podobne w ciągu 4 miesięcy przed i po pojawieniu się COVID-19, a wskaźniki przyjęć na oddział intensywnej terapii dla nauczycieli były porównywalne z tymi dla innych zawodów” (Por. J. F. Ludvigsson, L. Engerström, C. Nordenhäll, E. Larsson, *Open schools, Covid-19, and child and teacher morbidity in Sweden* [w:] *N Engl J Med.* 2021; 384(7): 669-71; <https://www.nejm.org/doi/10.1056/NEJMc2026670>). Warto także odnotować, że „niedawne badanie COVID-19 w trzech falach pandemii w Hongkongu ujawniło, że transmisja w szkołach była rzadka, a głównym źródłem infekcji są członkowie gospodarstwa domowego, a nie szkoły” (Por. G.T. Chua, J.S.C. Wong, I. Lam i in., *Charakterystyka kliniczna i transmisja COVID-19 u dzieci i*

młodzięży podczas 3 fali epidemii w Hongkongu. *Otwarta sieć JAMA*. 2021; 4(5): e218824; <https://jamanetwork.com/journals/jamanetworkopen/fullarticle/2779416>.

Warto tu podkreślić, iż ryzyko utraty zdrowia czy życia wskutek zakażenia Covid-19 w grupie dzieci i młodzieży jest niewspółmiernie niskie w stosunku do ryzyka utraty życia i zdrowia fizycznego, psychicznego przez *lockdowny* w edukacji, uwięzienie dzieci w domach. Nie znajdują zatem takie działania uzasadnienia, a wręcz przynoszą opisywane skutki negatywne z dramatycznym wzrostem liczby samobójstw w grupie młodych ludzi.

Świadczenia

Dzień dobry, piszę do Pani w sprawie mojego syna A..., ucznia klasy siódmej. Przedłużająca się zdalna nauka bardzo źle wpływa na syna. (Syn) opuścił się w nauce (w trybie nauki szkolnej średnia 5,30 teraz około 4,80); przez zbyt długie przesiadywanie przed komputerem kolejny raz pogorszył mu się wzrok (okulistka na ostatniej wizycie powiedziała nam, że Al..... może maksimum dwie godziny w ciągu całego dnia spędzać przed laptopem, telefonem i telewizorem); Al....., co nigdy mu się wcześniej nie zdarzało, nie chce się uczyć w domu. Syn tęskni za szkołą i kolegami. Ja i mąż pracujemy i nie jestem w stanie kontrolować jego pracy na zdalnych lekcjach. Syn wielokrotnie nam mówił, że ma dość takiej nauki i jeżeli nie wróci do szkoły to przestanie się w ogóle logować na zajęcia. Obserwując syna uważam, że zdalna nauka bardzo negatywnie na niego wpływa. Syn zawsze był towarzyskim chłopcem, teraz bardzo się zmienił. Dlatego proszę o przywrócenie go do nauki w szkole. Nie zgadzam się, aby obecny tok nauczania, wpłynął na zdrowie i psychikę mojego dziecka. Mam nadzieję, że Pani wykaże się wyrozumiałością i pozwoli Al.. uczęszczać na lekcje do szkoły. Z tego co wiem, w jego klasie już jakieś dzieci chodzą na zajęcia w szkole, więc mógłby do nich dołączyć. Pozdrawiam serdecznie (kwiecień 2021)

Rodzic: (Syn) opuścił się w nauce (w trybie nauki szkolnej średnia 5,30 teraz około 4,80); przez zbyt długie przesiadywanie przed komputerem kolejny raz pogorszył mu się wzrok (okulistka na ostatniej wizycie powiedziała nam, że syn może maksimum dwie godziny w ciągu całego dnia spędzać przed laptopem, telefonem i telewizorem). Syn, co nigdy mu się wcześniej nie zdarzało, nie chce się uczyć w domu. Tęskni za szkołą i kolegami. Ja i mąż pracujemy i nie jestem w stanie kontrolować jego pracy na zdalnych lekcjach. Syn wielokrotnie nam mówił, że ma dość takiej nauki i jeżeli nie wróci do szkoły, to przestanie się w ogóle logować na zajęcia. Obserwując syna uważam, że zdalna nauka bardzo negatywnie na niego wpływa. Syn zawsze był towarzyskim chłopcem, teraz bardzo się zmienił. Dlatego proszę o przywrócenie go do nauki w szkole. Nie zgadzam się, aby obecny tok nauczania, wpłynął na zdrowie i psychikę mojego dziecka.

Rodzic: Dzieci są bardzo rozkojarzone, nie skupiają się tylko na lekcji, jak to jest stacjonarnie w szkole. Są wycofane z grupy, apatyczne. Jest to taki problem „uwięzienia” dzieci w domach. Niemożność spotykania się z rówieśnikami i nauczycielami. Następnym problemem są problemy zdrowotne – ciągłe zmęczenie, bóle głowy, problemy ze wzrokiem, z koncentracją uwagi. [...] obniżenie nastroju, uczucie odczuwania smutku i przygnębienia, izolowanie się.

Nauczyciel: zdalne nauczanie większości uczniów nauczyło kombinowania i oszukiwania. Tak ważna cecha ludzka – uczciwość, została zdeptana. Ale co się dziwić, uczeń sam przed komputerem, nie ma obok niego nauczyciela, czyli kontroli, więc radzi sobie jak może (odpisze, ściągnie z Internetu, nawet są osoby, które reklamują się w Internecie, że za ucznia zrobią zadanie, czy napiszą sprawdzian za

Fakty dotyczące nauki zdalnej

opłatą). Nauczyciele nie są w stanie na 100% zweryfikować podczas zdalnego nauczania, czy sprawdzana wiedza ucznia jest autentycznie jego wiedzą.

Nauczyciel: Maturzyści nie mają kompletnie motywacji do pracy. Wielu oddało puste arkusze na maturze próbnej. Nie mają świadomości, że przed nimi bardzo ważny egzamin – egzamin dojrzałości.

Rodzic: Postanowiłam napisać do Pani w sprawie zdalnego nauczania. Skutki tej nauki już ciągną się z nami od 3 klasy (...) widzę problemy ze zdalnym ma problem ze zrozumieniem matematyki i innych ścisłych (...) Pani dyrektor my jako rodzice też pracujemy (...) mówię tu o sobie. Jako służba zdrowia **nie jestem stanie dziecka poświęcić tyle czasu by zrozumiał materiał (...) ona nie uczy myślenia (...)** ja jako matka mam okazje posłuchać lekcji nauczycieli co do niektórych szacun wielki – to są nauczyciele z podejściem do ucznia, ale nie każde dziecko czuje się orłem (...).

Rodzic: Według mnie nauczanie zdalne jest bardzo bardzo złe!!!! I dla mnie jako rodzica i dla psychiki dziecka... **Przez brak ruchu... Brak kontaktów z rówieśnikami dziecko robi się agresywne, opryskliwe.... nie potrafi się skupić na lekcjach** (bawi się rysuje chodzi po domu, włącza telewizor) - rodzic musi ciągle pilnować czy dziecko włączyło daną lekcję czy bierze udział w lekcji.... Przez co atmosfera w domu się zagęszcza i robi się nerwowo... **Dziecko potrzebuje wyjścia do szkoły, do grupy.... Na świeże powietrze.... potrzebuje trochę zmęczyć się na wf-ie a nie tylko ekranu przez kilka godzin.....** Jestem bardzo ale to bardzo przeciwna nauczaniu zdalnemu!!!! Mam nadzieję że dzieci szybko wrócą do szkoły....

Rodzic: Dzień dobry, jestem mamą 10-cio i 17-stolatka. **Obaj synowie nie znoszą lekcji zdalnych.** Podczas zajęć online starszy wspiera młodszego w sprawach technicznych. **My, rodzice, jesteśmy wtedy w pracy** i wiemy doskonale, że nauka zdalna to taki bym powiedziała trochę most pomiędzy brzegami. Synowie nie idą z wiedzą za bardzo do przodu (sami z resztą mówią, że w szkole dużo więcej by się nauczyli), ani się nie cofają. **To taki czas przetrwania. Chłopcy narzekają na bierne ślęczenie przed ekranem, mówienie do przedmiotu, a nie osoby,** narzekają na nudę. Chłopcy uwielbiają przebywać z rówieśnikami, żartować, wyjeżdżać na wycieczki, brać udział w różnych projektach i przedsięwzięciach. To wynieśli z domu. **Pozamykani, każdy w swoim pokoju, tracą werwę i energię do dalszego działania. Ćwiczenia fizyczne wykonywane w pokoju zamiast w sali gimnastycznej czy na boisku z rówieśnikami są, jak mówią, nudne.** Generalnie ten przymiotnik pojawia się na tapecie każdego dnia. Odnoszę wrażenie, że jakkolwiek nauczyciel nie przygotowałby zajęć online, nie zastąpią one lekcji z żywym człowiekiem. Chłopcy mówią: w szkole zawsze coś się dzieje, jest akcja, jest wesoło. **Teraz odpadają wyjazdy klasowe, czy wyjazdy na basen... Wydarzenia, na które czekają, nagle z dnia na dzień są nieaktualne. Ten brak poczucia bezpieczeństwa ma na nich bardzo negatywny wpływ,** a przecież to właśnie poczucie bezpieczeństwa stoi na drugim miejscu w piramidzie potrzeb Masłowa. Moi synowie mówią też, że w szkole zawsze mogą podejść do nauczyciela, zapytać o coś, opowiedzieć..., przed ekranem ta rozmowa nigdy nie będzie taka sama, a najprawdopodobniej nigdy nie będzie miała miejsca. Realizacja tematów na lekcjach zdalnych jest bardzo ograniczona, np. przez czas. Długo trwają sprawy organizacyjne: dołączanie do spotkań, sprawdzanie obecności, włączanie/wyłączanie mikrofonów, czekanie na odpowiedź kolegi, który np. poszedł po śniadanie i nie wie, co dzieje się na lekcji, a potem cierpliwym nauczyciel po raz kolejny powtarza to samo polecenie. Jako rodzice podpisujemy się pod różnymi petycjami mając nadzieję, że

Fakty dotyczące nauki zdalnej

nasze głosy będą usłyszane i zdrowy rozsądek zwycięży. **Cieszymy się, że Pani pozwoliła rodzicom podjąć decyzję odnośnie zakrywania ust i nosa dzieciom w szkole. Pragnę podkreślić, że ma Pani w nas pełne poparcie w swoich działaniach!** Życzymy wytrwałości i tego, aby nienormalność nie stała się zwyczajnością! Pozdrawiamy serdecznie.

(styczeń/luty 2022)

Nauka zdalna w Prawie oświatowym

W czasie pandemii do sierpnia 2021 pojawiły się aż **62 akty normatywne** regulujące sposób realizowania zajęć edukacyjnych na odległość, **w tym było 58 rozporządzeń i 2 zarządzenia ministra edukacji, 1 uchwała i 1 rozporządzenie Rady Ministrów.**

1) *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 marca 2020 r. w sprawie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19*, (Dz. U. poz. 410, ze zm.) – **zmieniane 10 razy** i uchylone 1 września 2020 r. przez *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 sierpnia 2020 r. w sprawie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19* (Dz. U. poz. 1389, ze zm.) – wygasło 31 sierpnia 2021 r., do 30 czerwca 2021 **nowelizowane 11 razy**, a następnie zastąpione przez rozporządzenia pod tym samym tytułem z dnia 26 marca 2021 r., które **nowelizowano trzykrotnie**. Następne było rozporządzenie z dnia 29 kwietnia 2021 r. (Dz. U. poz. 824 – uchylone z dniem 31 maja 2021) oraz rozporządzenie z dnia 28 maja 2021 r. (Dz. U. poz. 982, ze zm.).

2) Drugim kluczowym aktem prawnym było rozporządzenie, w którym określono organizację kształcenia na odległość, wydane na podstawie upoważnienia zawartego w art. 30c ustawy – Prawo oświatowe, **które do czasu zakończenia kontroli NIK było zmieniane 28 razy.**

Ostatnio głośno jest o projekcie *Rozporządzenia MEiN z dnia 22 lipca 2022 r. w sprawie organizowania i prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość*. Różne środowiska podnoszą larum, że od 1 września w przypadku różnych zagrażających bezpieczeństwu i zdrowiu sytuacji dyrektor szkoły lub innej placówki oświatowej będzie zobowiązany już po dwóch dniach wdrożyć naukę zdalną. Tymczasem dnia **12 maja Sejm ostatecznie przyjął Ustawę o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw**.
<https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20220001116>

W tym akcie prawnym znalazły się **poprawki do 8 ustaw** (m.in. o systemie oświaty, Karty Nauczyciela, Prawa oświatowego). Dotyczyły one m.in. egzaminu ósmoklasisty, matury, wsparcia dla rodzin, etatów pedagogów, pedagogów specjalnych, psychologów, logopedów, terapeutów pedagogicznych, monitorowania karier absolwentów, rekrutacji do szkół, kształcenia zawodowego, subwencji oświatowej. Jak widać podjętych zostało bardzo wiele, różnorodnych kwestii. I w gąszczu tych spraw znalazł się również zapis o dodaniu do Prawa oświatowego **art. 125a**), w którym czytamy:

Art. 125a. 1. Zajęcia w przedszkolu, innej formie wychowania przedszkolnego, szkole lub placówce zawieszają się, na czas oznaczony, w razie wystąpienia na danym terenie:

- 1) zagrożenia bezpieczeństwa uczniów w związku z organizacją i przebiegiem imprez ogólnopolskich lub międzynarodowych,
- 2) temperatury zewnętrznej lub w pomieszczeniach, w których są prowadzone zajęcia z uczniami, zagrażającej zdrowiu uczniów,
- 3) zagrożenia związanego z sytuacją epidemiologiczną,

Fakty dotyczące nauki zdalnej

4) nadzwyczajnego zdarzenia zagrażającego bezpieczeństwu lub zdrowiu uczniów innego niż określone w pkt 1–3– w przypadkach i trybie określonych w przepisach w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach oraz w przepisach wydanych na podstawie art. 32 ust. 11.

2. W przypadku zawieszenia zajęć, o którym mowa w ust. 1, na okres powyżej dwóch dni dyrektor [...] organizuje dla uczniów zajęcia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.

Całość ujednoliconego tekstu ustawy **Prawo oświatowe** można znaleźć tutaj:

<https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20170000059/U/D20170059Lj.pdf>

Ustawa w nowej odsłonie zobowiązuje dyrektora do wdrożenia nauki zdalnej już dwa dni po zawieszeniu zajęć. W sytuacjach ekstremalnych, których to dotyczy, jest przecież mało prawdopodobne, że tak po prostu będzie możliwość przejścia w tryb on-line. Chyba że ustawa nie przewiduje wyłącznie sytuacji krańcowych, tylko otwiera furtkę do nadużywania metod kształcenia na odległość, żeby jeszcze bardziej uzależnić uczniów oraz nauczycieli od narzędzi teleinformatycznych i odciągnąć od realnego życia...

Kolejny absurd to fakt, że dyrektor, aby mimo wszystko zarządzić naukę stacjonarną, będzie musiał nie tyle – jak to miało miejsce wcześniej – otrzymać informację od rodziców, że nie mają możliwości zapewnienia dziecku warunków do pobierania w domu nauki w sposób zdalny, ale uzyskać zgodę organu prowadzącego i nadzorującego. Przecież w sytuacjach granicznych nie ma czasu na taką biurokrację, ona jest po prostu nierealna!

Dodatkowo do **Prawa oświatowego** zostały jeszcze dodane **ust. 16a i 17a art. 127**, które dopuszczają wprowadzenie nauczania z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość dla uczniów, którzy posiadają orzeczenie o potrzebie indywidualnego nauczania. Takie dzieci, które szczególnie potrzebują kontaktu, dotyku, interakcji, będą mogły przez cały rok szkolny, a nie tylko w związku z sytuacjami zagrażającymi bezpieczeństwu, mieć lekcje zdalne! To oczywiście niejednokrotnie wygodne i dla rodziców, i dla nauczycieli, ale najczęściej zdecydowanie niekorzystne dla uczniów z różnymi deficytami.

Przerażające jest, że tak ważny temat, jak zastosowanie nauki zdalnej, która odcisnęła przez ostatnie dwa lata tak negatywne piętno na młodym pokoleniu, został wrzucony do worka razem z innymi zagadnieniami i potraktowany lekko zarówno przez MEiN, jak i przez posłów, którzy zagłosowali za przyjęciem tych poprawek prawie jednogłośnie: wstrzymało się tylko 18 posłów, 1 był przeciw: link do https://www.sejm.gov.pl/Sejm9.nsf/agent.xsp?symbol=glosowania&nrkadencji=9&nrposiedzenia=52&nr_glosowania=50

Co ciekawe, min. Przemysław Czarnek podczas spotkania 12 lipca 2022 w Zamku Piastów Śląskich w Brzegu zapewnił, że w roku szkolnym 2022/2023 nie będzie nauki zdalnej:

„Ja pani gwarantuję, że nie będzie żadnej nauki zdalnej w przyszłym roku. Tyle, kropka” (<https://www.youtube.com/watch?v=HUIZFz2NJ48&t=1s>).

Wywiad z nauczycielami o nauce zdalnej w *Prawie oświatowym*: <https://pl1.tv/title/rzad-zrobil-wszystko-zeby-dzieci-nie-wrocily-1-wrzesnia-do-szkoly/?fbclid=IwAR0m8dgYvxHCDGegkpI-Xv6bWzmat4fxLSb3-CfwtFm3aw8WeLQmwcYpuV4>

Materiały

- 11) Raport Najwyższej Izby Kontroli *Funkcjonowanie szkół w sytuacji zagrożenia COVID-19*:
<https://www.nik.gov.pl/aktualnosci/szkoly-w-czasach-pandemii.html>
<https://www.nik.gov.pl/plik/id,25380,vp,28141.pdf>
- 2) Raport Banku Światowego z lutego 2022 r.
<https://documents1.worldbank.org/curated/en/711021644242392556/pdf/Learning-Recovery-after-COVID-19-in-Europe-and-Central-Asia-Policy-and-Practice.pdf>
- 3) Raport Ordo Iuris *Ograniczenia praw i wolności wprowadzone w Polsce w związku z epidemią COVID-19. Część druga – aspekty zdrowotne*, str. 33-37)
https://ordoiuris.pl/sites/default/files/inline-files/Raport_OI_Raport_OI_COVID_cz2_aspekty_zdrowotne_0.pdf
- 4) Raport Fundacji Edukacji Zdrowotnej i Psychoterapii *Raport 2020. Etat w sieci. Młodzież a ekrany w czasie pandemii*
<https://www.edukacja-zdrowotna.pl/etat-w-sieci-raport-2020/>
- 5) Raport Fundacji Edukacji Zdrowotnej i Psychoterapii *Etat w sieci 2.0 Zdrowie psychiczne polskich nastolatków w nauce zdalnej*
<https://www.edukacja-zdrowotna.pl/raport-2021/>
<https://drive.google.com/file/d/1utuUJbmit48qacwpgXWml3jeH4VhvWFT/view>
- 6) Raport Fundacji Edukacji Zdrowotnej i Psychoterapii *Etat w sieci 3.0 Zdrowie psychiczne polskich nastolatków w nauce zdalnej*
<https://www.edukacja-zdrowotna.pl/raport-nastolatki-3-0/>
- 7) Omówienie raportu *Etat w sieci 3.0* wraz z udostępnionymi prezentacjami p. Bogny Białeckiej i Katarzyny Woźnińskiej znajduje się:
<https://ordomedicus.org/xvii-posiedzenie-komisji-sledczej-psycholodzy-bogna-bialecka-i-katarzyna-wozinska/>
- 8) L. Kicińska, J. Palma *Raport za lata 2012-2021: Zachowania samobójcze wśród dzieci i młodzieży na podstawie danych Komendy Głównej Policji*
<https://zwjr.pl/artykuly/raport-dotyczacy-zachowan-samobojczych-mlodziezy>
- 9) Diagnoza Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę *Negatywne doświadczenia młodzieży w trakcie pandemii. Raport z badań ilościowych*
<https://fdds.pl/Resources/Persistent/5/0/0/e/500e0774b0109a6892ce777b0d8595f528adea62/Negatywne-doswiadczenia-mlodziezy-w-trakcie-pandemii.-Raport-z-badan-ilosciowych-1.pdf>

Fakty dotyczące nauki zdalnej

10) J. F. Ludvigsson, L. Engerström, C. Nordenhäll, E. Larsson, *Open schools, Covid-19, and child and teacher morbidity in Sweden* [w:] *N Engl J Med.* 2021; 384(7): 669-71;

<https://www.nejm.org/doi/10.1056/NEJMc2026670>

11) G.T. Chua, J.S.C. Wong, I. Lam i 12n., *Charakterystyka kliniczna i transmisja COVID-19 u dzieci i młodzieży podczas 3 fali epidemii w Hongkongu. Otwarta sieć JAMA.* 2021; 4(5): e218824;

<https://jamanetwork.com/journals/jamanetworkopen/fullarticle/2779416>

12) Filmiki prezentujące skutki nauki zdalnej, oparte na wypowiedziach młodzieży biorącej udział w badaniu *Etat w sieci*:

<https://youtu.be/R-fMMVAOjD4>

<https://youtu.be/8RK0N2wgIuQ>

<https://youtu.be/E3qaxi0J-4Q>

https://youtu.be/B2E_Ruoj0dY

<https://youtu.be/tJUeKc-AvT4>

Polecane strony poruszające problematykę nauki zdalnej:

www.nauczycieledlawolnosci.pl

Ogólnopolski Strajk Dzieci do Szkół: <https://www.facebook.com/groups/393810524932991/>

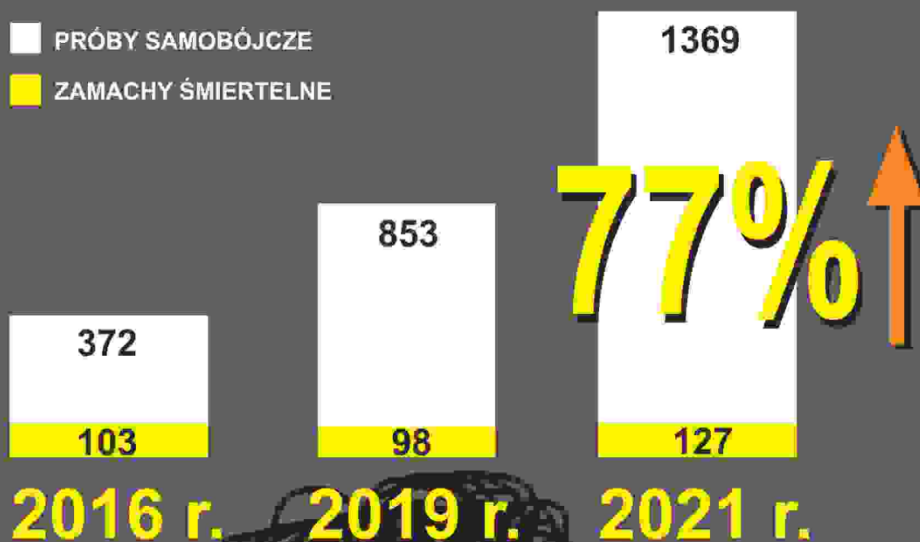
<https://adammazurek.blogspot.com/>

www.ruchochronyszkoly.pl

opracowała Agnieszka Pawlik-Regulska

prezes Stowarzyszenia Nauczycieli i Pracowników Oświaty „Nauczyciele dla Wolności”

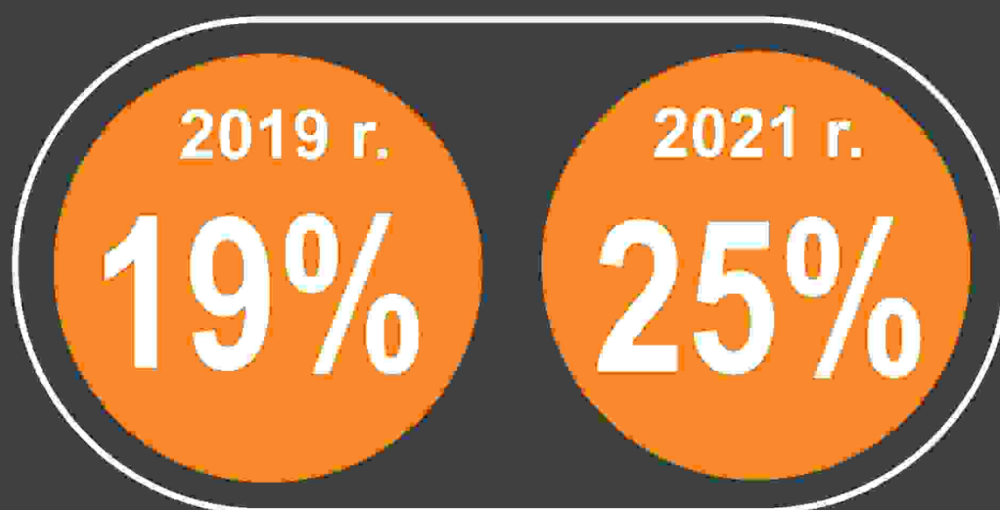
samobójstwa **DZIECI** W CZASACH PANDEMII

NIE POZWÓLMY ZAMYKAĆ SZKÓŁ !!!

matura

W CZASACH PANDEMII

NIE ZDAŁO MATURY !!!

źródło: www.wprost.pl

NIE POZWÓLMY ZAMYKAĆ SZKÓŁ !!!